

**Програма підвищення кваліфікації
педагогічних працівників
за спеціальністю 012 Дошкільна освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка**

Складники програми	Зміст програми
Назва програми	Актуальні питання дошкільної освіти
Розробники	Прибора Тетяна Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти – керівник проектної групи. Радул Ольга Сергіївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти – член проектної групи. Цуканова Наталія Миколаївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти – член проектної групи.
Напрямок (найменування) програми	<ul style="list-style-type: none"> – розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій); – формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей вмінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України “Про освіту”; – створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами; – мовленнєва, цифрова, комунікаційна, інклюзивна, емоційно-етична компетентність;
Форми підвищення кваліфікації	Очна, заочна, дистанційна, мішана (очно-дистанційна на платформі Google Workspace for Education).
Вид підвищення кваліфікації	Навчання за програмою підвищення кваліфікації
Цільова аудиторія	Педагогічні працівники різних типів закладів дошкільної освіти
Мета програми	Вдосконалення загальних та професійних компетентностей фахівця, спроможного розв’язувати складні нестандартні завдання й проблеми інноваційного та дослідницького характеру в галузі дошкільної освіти відповідно до орієнтирів реалізації основних напрямів модернізації освіти.
Зміст програми (анотація)	<p>МОДУЛЬ 1. ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ</p> <p>Типи закладів дошкільної освіти в сучасному світі</p> <p>Місце дошкільної освіти в суспільстві. Типи закладів дошкільної освіти. Характеристика найбільш поширених типів ЗДО у сучасному світі. Зміст виховання. Становище педагогічних працівників дошкільних закладів. Вимоги до вихователів. Підготовка фахівців ЗДО. Підготовка дітей до школи.</p>

Специфіка розвивального освітнього середовища в закладі дошкільної освіти

Поняття «розвивальне середовище». Типи розвивального освітнього середовища в закладах дошкільної освіти. Особливості та принципи організації зонування освітнього простору у ЗДО. Універсальний дизайн освітнього середовища закладу дошкільної освіти. Організація групового приміщення з урахуванням інтересів та потреб дошкільників. Проектування мобільних та динамічних розвивальних освітніх осередків за принципами універсального дизайну та розумного пристосування. Вибір розвивального матеріалу для дітей молодшого, середнього, старшого дошкільного віку. Методичне та ігрове наповнення освітнього розвивального середовища.

Міжнародні та національні механізми захисту прав дітей

Сучасна освітня нормативно-правова база. Положення про спеціальні дошкільні заклади, положення про ІРЦ, положення про індивідуальне навчання, порядок організації інклюзивного навчання у дошкільних закладах. Інструктивно-методичні листи МОН України щодо організації інклюзивної освіти у дошкільних закладах; психологічного і соціального супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання; завдань працівників психологічної служби щодо запровадження інклюзивного навчання. «Конвенція про права людей з інвалідністю», «Загальна декларація з прав людини»

МОДУЛЬ 2. НАРОДОЗНАВЧІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЙ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТІ

Етнопедагогічний контекст формування ключових компетентностей у дітей дошкільного віку

Особливості реалізації ідей компетентісного підходу в дошкільній освіті. Ключові компетентності та їх формування у дітей дошкільного віку. Актуальні проблеми етнопедагогіки як педагогічної науки. Етнопедагогічні аспекти професійної діяльності вихователя. Етнопедагогічний контекст формування рухової та здоров'язбережувальної, особистісної, ігрової, предметно-практичної, сенсорно-пізнавальної, природничо-екологічної, логіко-математичної, мистецько-творчої та інших компетентностей у дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

Оберігальна сутність народної педагогіки

Цілі оберігальної педагогіки. Роль вірувань у формуванні оберігальної спрямованості народної педагогіки. Дитячі обереги. Предмети охоронного призначення. Оберігальна символіка. Обрядові та необрядові дії оберігального спрямування. Словесні обереги. Материнські замовляння.

Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами народних пісень та пісень-ігор.

Жанри старовинних українських народних дитячих пісень їх значення в дозвілєвій діяльності дитини. Класифікація пісень-ігор: інсценування; ігрова театральна діяльність; пісні-забави.

Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти

	<p>Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини з особливими освітніми потребами в загальноосвітнє середовище. Батьки – як члени навчальних команд. Роль батьків в оцінюванні розвитку своєї дитини. Завдання батьків як членів навчальної команди. Налагодження стосунків з вихователями та персоналом ЗДО.</p> <p>МОДУЛЬ 3. РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ</p> <p>Поняття «емоційний інтелект». Структура емоційного інтелекту. Особливості формування та діагностика емоційного інтелекту дітей молодшого середнього та старшого дошкільного віку. Технології розвитку емоційного інтелекту у дітей дошкільного віку. Практичні вправи, спрямовані на розвиток емоційного інтелекту дітей дошкільного віку. Розвиток емоційного інтелекту дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>МОДУЛЬ 4. МЕДІАОСВІТА, МЕДІАГРАМОТНІСТЬ І КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ</p> <p>Медіаосвіта та медіаграмотність як освітні категорії. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні: пріоритетні напрями та нові акценти. Основні теорії медіаосвіти. Вплив медіа на розвиток особистості дошкільника. Медіаосвіта дітей дошкільного віку, формування медіакомпетентності особистості. Медіаграмотність як техніка запобігання маніпуляціям з боку медіа. Інтеграція медіаосвіти в освітні лінії сучасного закладу дошкільної освіти. Медіаосвіта дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>МОДУЛЬ 5. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ</p> <p>Використання інноваційних педагогічних технологій у закладах дошкільної освіти. Психолого- педагогічне проектування. Технологія інтегрованого навчання і виховання. Інноваційна технологія «Дитяче дослідження як метод навчання старших дошкільників». Логічні блоки Дьенеша. Методика раннього розвитку Глена Домана. Методика Кюїзенера. Картки-властивості Семадені. Інтелектуальні ігри Нікітіних. Розвивальні ігри В'ячеслава Воскобовича. Педагогіка М. Монтесорі. Теорія розвитку винахідницьких завдань ТРВЗ.</p> <p>Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання</p> <p>Корекційно-розвивальна робота та її значення у процесі навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку. Мультидисциплінарна команда та її діяльність в умовах інклюзивного навчального закладу. Співпраця фахівців як умова успішності інклюзивного навчання вихователів.</p>
Обсяг програми (тривалість)	120 год./4 кред. ЄКТС.; 72 год./2,4 кред. ЄКТС 30 год./1 кред. ЄКТС
Перелік компетентностей, що	<p><i>Загальні компетентності</i></p> <p>ЗК.01. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до</p>

<p>вдосконалюватимуться, навчатимуться (загальні, фахові тощо).</p>	<p>прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність)</p> <p>ЗК.02. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність)</p> <p>ЗК.03. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність)</p> <p>Професійні компетентності</p> <p>Організаційна компетентність</p> <p>ПК 01.Здатність обирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти</p> <p>ПК 02. Здатність організовувати ігрову (провідну) і інші види дитячої діяльності та підтримувати види діяльності, ініційовані дитиною</p> <p>ПК 03. Здатність забезпечувати здобуття дошкільної освіти дітьми з особливими освітніми потребами</p> <p>Предметно-методична компетентність</p> <p>ПК 04. Здатність формувати ключові компетентності відповідно до державного стандарту</p> <p>Здоров'язбережувальна компетентність</p> <p>ПК 05. Здатність організовувати фізично безпечне освітнє середовище</p> <p>ПК 06. Здатність організовувати психологічно безпечне освітнє середовище</p> <p>Проектувальна компетентність</p> <p>ПК 07. Здатність організовувати та проектувати освітні осередки за принципами універсального дизайну та розумного пристосування</p> <p>Психо-емоційна компетентність</p> <p>ПК 08. Здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії Здатність до швидкого реагування на зміни, гнучкість, адаптивність і стресостійкість</p> <p>Педагогічне партнерство</p> <p>ПК 09. Здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності</p> <p>ПК 10. Здатність до командної взаємодії</p> <p>Морально-етична компетентність</p> <p>ПК 11. Здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень</p> <p>Здатність до навчання впродовж життя</p> <p>ПК 12. Здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності</p> <p>ПК 13. Здатність планувати та реалізовувати індивідуальний</p>
---	---

	професійний розвиток та самоосвіту
Види діяльності	Лекції, тренінги, семінари, семінари-практикуми, дискусії, конференції з обміну досвідом, «круглий стіл».
Результати підвищення кваліфікації	РПК 01. Добирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти РПК 02. Організовувати ігрову (провідну) та інші види дитячої діяльності та підтримувати види діяльності, ініційовані дітьми дошкільного віку. РПК 03. Організовувати освітні осередки за принципами універсального дизайну та розумного пристосування РПК 04. Організовувати групове приміщення з урахуванням інтересів та потреб здобувачів освіти РПК 05. Забезпечувати безпечне, розвивальне, інклюзивне та орієнтоване на розвиток усіх здобувачів дошкільної освіти освітнє середовище; РПК 06 Створювати в освітньому середовищі емоційно-комфортну атмосферу, сприятливі умови для особистісного самовизначення у різних видах дитячої активності РПК 07 Попереджувати, вчасно та адекватно реагувати на ситуації емоційного, фізичного, психологічного насилля РПК 08. Ефективно і гнучко використовувати народознавчі знання в освітньому процесі закладу дошкільної освіти
Строки виконання програми	Відповідно до плану-графіка підвищення кваліфікації педагогічних працівників на передбачений рік
Місце виконання програми	Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, вул. Шевченка, 1.
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Сертифікат про підвищення кваліфікації

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні від 12.01.2021 р. № 33 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
2. Закон України «Про дошкільну освіту» (редакція від 01.01.2021). Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>
3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання» від 05.06.2014 р. № 1324-VII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1324-18#Text>

5. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800. [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.
6. Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти» від 19 жовтня 2021 року № 755-21, затверджений Наказом Міністерства економіки України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
7. Рашкевич Ю. Компетентнісний підхід у побудові освітніх програм [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://erasmusplus.org.ua/2014-05-30-14-56-19/prezentatsii/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-instrumentivbolonskoho-protsesu.html?download=31:kompetentnistnyi-pidkhid-u-pobudoviosvitnikh-prohram&start=20>
8. Типова освітня програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти, затверджена Наказом МОН України №36 від 15.01.2018 р. [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-organizaciyi-i-provedennya-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv-zakladami-pislyadiplomnoyi-pedagogichnoyi-osviti> .
9. Типові програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників, затверджені Наказом МОН України №457 від 23.04.2021 р. [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovih-program-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv>